

„A homoszexualitás, természetesen, nem előny, de nem is szégyellnivaló, nem bűn, nem lealjasulás, nem minősíthető betegségnek sem... Szörnyű igazságtalanság, sőt kegyetlenség, ha a homoszexualitást bűnként üldözik.”

(Sigmund Freud)

„Ha valaki férfival hál együtt, úgy ahogy asszonnyal szoktak együtt hálni, ez utálatosság, amelyben mindketten részesek, ezért meg kell halniuk, vérük visszahull rájuk.”

Ószövetségi Szentírás (Tóra), Leviták könyve (Mózes III.), 20:13.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ – TÉMAINDOKLÁS.....	3
FOGALOM MEGHATÁROZÁSA	4
TÖRTÉNELEM HÁTULNÉZETBŐL	5
<i>AZ ÓKORI NÉPEK VISZONYULÁSA.....</i>	<i>5</i>
<i>KÖZÉPKOR.....</i>	<i>6</i>
<i>A XVIII - XIX.....</i>	<i>7</i>
<i>A XX. SZÁZAD.....</i>	<i>8</i>
HOMOSZEXUALITÁS ÉS VALÓSÁG.....	10
TUDOMÁNYOSAN NEM IGAZOLT A „MELEGSÉG” BIOLÓGIAI DETERMINÁLTSÁGA.....	10
A CSALÁD ÉS KÖRNYEZET SZEREPE	11
AZ ELŐÍTÉLETEK LEHETSÉGES OKAI.....	12
<i>Vallási és erkölcsi okok.....</i>	<i>12</i>
<i>Egészségügyi okok.....</i>	<i>12</i>
KUTATÁS.....	13
KUTATÁS CÉLJA	13
HIPOTÉZIS	13
A KUTATÁS SZERVEZETI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	14
A VIZSGÁLT NÉPESSÉG DEMOGRÁFIAI JELLEMZÉSE	14
EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA ÉS ÉRTELMEZÉSE	16
KÖVETKEZTETÉSEK	21
SZAKIRODALOM	22
KÉRDŐÍV	23

BEVEZETŐ – TÉMAINDOKLÁS

A fejlett országok lakossága, a kulturális színvonal emelkedésének hatására az utóbbi évtizedekben nyitottabbá, türelmesebbé vált a homoszexualitás iránt.

Az előítéletek, szociális élmények (pl. családi légkör), tudatlanság-tájékozatlanság következtében az emberek általában nehezen értik meg és fogadják el azokat, akik nagymértékben különböznek tőlük.

Hargita megye városai és falvai nem rendelkeznek nagyszámú lakossággal, 100-200 lélekszámú falvakat is találunk, és 40. 000-60. 000 lakosú városokat. Olyan települések ezek, ahol, szinte mondhatni, mindenki mindenkit ismer, egymás után fordulnak az emberek az utcán, összesúgnak megszólják egymást, ha más az illető más, mint ők.

Dolgozatunk első felében egy történelmi áttekintés olvasható, amelyben megpróbáljuk összefoglalni, hogy az emberiség miként viszonyult a homoszexualitáshoz az ókori népektől, a középkoron keresztül egészen napjainkig, figyelemmel kísérve a különböző vallások nézetit és az egymást követő korszakok nagy gondolkodóit, művészeit.

Olvashatunk biológiai, környezeti, családi megközelítésekről és az előítéletek lehetséges okairól.

Majd kutatásunk feldolgozása következik, amelyben azt vizsgáltuk meg, hogyan viszonyulnak, miként vélekednek a Hargita megyében élő emberek a melegekről. Elfogadnák-e saját családtagjaik, mindennapjaikban szerepet játszó, a közéletben fontos beosztásban lévő személyek homoszexualitását.

FOGALOM MEGHATÁROZÁSA

A homoszexuális elnevezést először egy osztrák-magyar újságíró használta az 1869-ben (Kertbeny Károly), és azóta ezt használja a tudományos és jogi nyelv, valamint a műveltebb rétegek.

Maga a szóösszetétel görög-latin eredetű, jelentése: az azonos neműek iránt érzett nemi vonzódás. Tehát a nők a nőkre, a férfiak a férfiakra vágnak nemcsak szexuális értelemben, mivel a homoszexualitáshoz is hozzá tartozik a szerelmi vágy és az identitás vállalása.

Homoszexuálisnak szigorúbban meghatározva az tekinthető, aki tartósan az azonos neműekre vágyódik, csak ilyen kapcsolatban talál örömet, élvezetet, csak ilyen jellegű ingerléssel tud eljutni a kielégülésig. Vizsgálatok szerint a férfi homoszexuálisok vannak többen. Egyes kutatók ezt vitatják, úgy gondolják, hogy a nők között sem ritkább a homoszexualitás előfordulása, csak a női homoszexualitás rejtettebb, ezért tűnik ritkébbnek.

A homoszexualitás olyanokra vonatkozik, akik az aktus alatt orgazmust is átéltek, vagyis nincsenek benne azok, akik erőszaknak engedve kerültek ilyen jellegű kapcsolatba, ennek ellenére nem nevezik magukat homoszexuálisoknak, a szakirodalom sem tekinti őket annak. Tehát egyszeri (vagy akár többszöri!) azonos neművel történt aktus nem tételezi fel szükségszerűen a résztvevő homoszexuális hajlamát.

„A „biszexuális” szó (néha „ambiszexuálisnak” is mondják) mai értelemben, mint „erotikus reagálókészség mindkét nemre”, csak akkor került a nyelvhasználatba, amikor a „homoszexuális” és a hozzá kapcsolódó ellentétpárja, a „heteroszexualitás” szavak megjelentek. A biszexualitás aztán mintegy összekötő kapocs lett a kettő között, egyfajta átmenet, egy logikus harmadik lehetőség. A fogalom tehát csak azután keletkezett, miután felismerték, hogy a „homoszexuális” és a „heteroszexuális” egyszerű ellentéte nem elegendő az ember erotikus világának leírásához.”(Szilágyi 40.)

A bibliai proféták, a görög filozófusok, a római törvényhozók, a középkori teológusok, a „felvilágosult” pedagógusok, vagy a romantikus költők a kifejezések egész sorát ismerték az azonos neműek erotikájának megjelölésére. Ezek közül ma is jól ismert a „görög szerelem”, a „pederasztia”, a „szodómia” és az angol „buggery”. Azonban ezek egyikét sem lehet teljesen a „homoszexualitással” azonosítani, mivel e régebbi kifejezések csak nemi tevékenységet jelöltek, amelyeket bárki végezhetett, nem feltételeztek különleges embertípust. A „görög szerelem” gyakorlója a pederasztia, a szodomita vagy a „bugger” olyasvalaki volt, aki

bizonyos dolgokat csinált, nem pedig olyan, aki különleges állapottól szenvedett.(Szilágyi. 40-42.)

TÖRTÉNELEM HÁTULNÉZETBŐL

AZ ÓKORI NÉPEK VISZONYULÁSA

A mondák homályába vész a homoszexualitás eredete. Arisztotelész szerint Minosz, a kréta király beszélte rá népét s mutatta be személyesen az addig ismeretlen homoszexotechnikákat, hogy megakadályozza a hatalmát fenyegető túlnépesedést.

Az ókori görögöknél az i.e.V. századig az azonos neműek közötti testi kapcsolat egy férfi és egy ifjú között általánosan elfogadott, de szigorúan szabályozott társadalmi jelenség volt. Érosz örködött az ilyen szerelmek felett, s ő az érzelmek, a szeretett lény erkölcsi javulásán munkálkodó akarat és a szellemi tisztaság istene volt. Így a homoszexualitást / az ő fogalomhasználatukban pederasziát / a heteroszexualitásra való természetes felkészülésként, oktató és beavató tevékenységként élték át, amelynek során a fiúból kiűzték női felét, és ezzel felkészített férfiként léphetett a házasesetbe. Az i.e.V. századtól kezdődően azonban a szigorú szabályozás kezdett elhalni, egyre gyakrabban fordult elő, hogy két férfi csak az élvezetért kereste az intim kapcsolatot.

E változás elleni tiltakozásként írhatta Platón a „Törvények” című munkájában a következőket:

„... meg kell gondolnunk, hogy a női és a férfiúi természetnek, ha a nemzés végett egyesülnek, a vele járó gyönyörűség természetből adatott – férfinak férfival, vagy nőnek nővel való egyesülése ellenben természetellenes, és olyanok merészkedtek ilyenre először, akik a gyönyörrel szemben gyengék voltak.”, valamint:

„... mindenki kárhozzátni fogja annak elpuhultságát, aki enged a gyönyörnek és nem képes magán uralkodni, s még inkább meg fogja vetni azt, aki a nő utánzására adja oda magát, s ahhoz hasonlónak lesz.” (sulinet.hu)

Mindennek ellenére számunkra igen érdekesnek és ellentmondásosnak tűnik, mikor P. Manet azt írja:

„Sajnálattal kell beismernünk, hogy Platón, aki a szerelem eddig legmagasabb elméletét írta meg, s akiről a „platóni szerelem” örökérvényű fogalmát elnevezték, egyszerűen tudomást sem vett arról, hogy lehetséges valamiféle szerelem egy férfi és egy nő között is. Sőt

úgy vélte, hogy ez a fajta bűnös szenvedély, amely nem egy fiút és párjaként egy okos férfit fűz egybe, csak valami undok perverzitás lehet...”(Eröss 1984.)

Az is igen érdekes, hogy Szókratésznek *„valamennyi tanítványa kedvese volt”*. Legalábbis ezzel dicsekedett, Nagy Dénes *„Beszéd a szerelemről”* című könyvének (Budapest, 1907) 14. oldalán olvasható történet szerint. És *„a szerelem által, amellyel Alkibiadészt szerettem, a bacchánsnőkhöz lettem hasonlónak”*. De vannak olyan értelmezések is, hogy a klasszikus görög korban a fiúszerelem magasra lángolt ugyan, de a legbölcsebb filozófusok magát a szexuális aktust mégis a nőkre szerették korlátozni (feleségükre, vagy ha volt pénzük, inkább a hetérákra) – nem akarták ugyanis a *„testiséggel beszennyezni”* szerelmük egekig eszményített tárgyát, a szép, eleven szoborra emlékeztető férfiaktot. *„A nőkkel való szeretkezés nem igazi szerelem, csak annak legalacsonyabb foka”* – így összegzi Nagy Dénes, aki csodálkozva fedezte fel, hogy a homoszexualitás (vagy ahogy ő mondja, a pederasztia *„beteges kinövése”*) filozófiai rangra emelkedett.

A rómaiak a homoszexualitást nem tartották sem szégyennek, sem dicsőségnek - egyszerűen elfogadták létezését, bár a passzív nemi szerepet játszó felnőtt férfit / hiszen ő politikailag is tehetetlen a szemükben / és a prostituálódást elítélték.

A világtól elzárva élő természeti népeknél, Afrika, Ázsia, Amerika őslakóinál gyakori és elfogadott volt a homoszexualitás. Bizonyos törzseknél a homoszexuális aktusban való részvétel a mai napig egyfajta beavatási szertartás részét képezi.

A buddhizmus a világvallások közül az egyetlen, amely nem ítéli el az azonos neműek kapcsolatát. E vonzalom magyarázata szerintük az, hogy a másik nem tagjaként eltöltött megelőző élet maradék karmája hat az új életre, vagyis az újjászületési láncok természetes következménye esetenként a homo érzelmek megjelenése.

Az iszlám Allah elleni lázadásnak tekinti ezt a másságot, amely sérti a világ rendjét, amennyiben nyilvánosan történik. Az iszlám törvények csak a homoszexuális cselekményeket ítélik el, és nem beszélnek homoszexualitásról, hiszen a férfinak be kell töltenie a társadalmilag rá kirótt szerepet, tehát gyereket kell nemzenie.

KÖZÉPKOR

A korai középkorban országonként, területenként eltérő viselkedést váltott ki a jelenség. Leó bizánci császár (711-741) törvénykönyvében a természetellenes kapcsolatok 12 év feletti aktív illetve passzív résztvevőit kard általi halálra ítélte.

A XI. századtól a városok fejlődése gazdag meleg- kultúrának teremtett teret, amely a XII. századra nagy mennyiségű és esztétikailag is jelentős irodalmat hozhatott létre. A másság

iránti toleranciát mutatja, hogy a „Ganümedész és Heléna vitája” című népszerű vers, amely a homo és hetero szerelmet hasonlítja össze.

A kor másik alapállását tükrözi, hogy a kereszténység kezdeti szakaszában az egyházatyák a Bibliára hivatkozva elítélték a paráznaságot, a kéjvágyon alapuló együttlétet, a heteroszexuális kapcsolat „értelme” természetesen a gyermeknemzés. Az egyik sokat emlegetett hivatkozási pont Mózes III. könyvének a 18: 22. pontja: „*Férfiúval ne hálj úgy, amint asszonnyal hálnak: utálatosság az.*” – s ha valaki e bűnt elköveti, halállal lakol. A másik gyakran idézett szabályt, a paráznaság vétsége elleni fellépést Pál apostol is több helyen említi leveleiben. A patrisztika legtekintélyesebb alakja, Augustinus / Szt. Ágoston / annyira ellenséges a homoszexualitással, mint minden más olyan szexuális aktussal, amely nem a gyereknemzést szolgálja. Aquinói Szt. Tamás, a skolasztika meghatározó teológusa, a homoszexualitást, a természet rendjét sértő, kéjvágyból elkövetett bűnök, közé sorolja.

A szexuális magatartást tehát az egyház szabályozta és az ettől való eltérés gyakorlatilag egyet jelentett az egyházi doktrínák megszegésével, tehát az eretnekké minősítéssel.

A XIII. századtól korábban elfogadó magatartás mindenhol csökkent a feudális államokban létrejövő központosításnak, az egyházi tanok kanonizálásának, az inkvizíció határozott fellépésének köszönhetően, amely a másként gondolkodókkal, másként viselkedőkkel szemben elutasító magatartást képviselt. 1250 és 1300 között a legtöbb európai törvénykönyv a homoszexuális aktusokat főbenjáró bűnné nyilvánította. A protestantizmus sem hozott újat a homoszexualitás megítélésében, hiszen Luther az ördögtől származtatta, Kálvin pedig visszatért Aquinói érvéhez: természet elleni bűnként aposztrofálta.

A XVIII - XIX. SZÁZAD

A XVIII. század, a felvilágosodás kora az, amelyben megjelent egy új megközelítés: a homoszexualitást már nem bűnnek, hanem betegségnek tartották, de büntethetősége ellen nem léptek fel, mivel a halálbüntetés fenyegetettsége gyakorlatilag megszűnt.

A reneszánsz idején fedezték fel újból, hogy a homoszexualitás egyike lehet az elfogadott viselkedési modelleknek, – és többé nem lehetett, nem létezőnek tartani. Erről a kor olyan alkotói gondoskodtak, mint Erasmus, Leonardo da Vinci, Michelangelo, – valamennyien vállalták tündöklően szép, művészetükben ihlető fiúszerelmeiket.

A XIX. század végére a szexuális élet szabadabb lett, a vágyakat sem kellett oly mélyre elfojtani, egyre nagyobb számban jelentek meg a homoszexuálisok, egyre többen mentek orvoshoz azzal, hogy ki szeretnének gyógyulni ebből a „betegségből”. A századfordulón már

különféle érdekszövetségek, pártok harcoltak azért, hogy a felnőtt melegek megegyezésen alapuló párkapcsolatát törvényesen is engedélyezzék.

A XX. SZÁZAD

A század első felében megengedő-elnéző volt a viszonyulás a homoszexualitáshoz. A hitleri és sztálini rendszer szigorított az ügyben, a háború alatt lezajlott Holocaust során a zsidók és más kisebbségek mellett nagyon sok homoszexuális embert is kivégeztek a gázkamrákban. A sárga, barna és piros háromszög mellett megjelent a rózsaszínű is, amelyet a melegek kellett viseljenek az utcákon, és a koncentrációs táborokban.

A második világháború után egyre több országban megszűnik jogilag büntetendő cselekményként elítélni az azonos neműek kapcsolatát. Sir Wolfenden vezetésével az angol parlament egy bizottsága 1954-től vizsgálatot folytatott a homoszexualitás tárgykörében, s arra a következtetésre jutottak, hogy ez egy a gyermekkortól tartó, folyamatosan kialakuló, akarattal vagy gyógyító beavatkozással meg nem szüntethető állapot, amelyet el kell fogadni biológiai eredetű nemi változatként, és önmagában büntetni nem szabad. E megállapításra hivatkozva Angliában – s ezt követően Európa legtöbb országában – olyan törvényi szabályozást alkottak, amely a kiskorúak sérelmére elkövetett homoszexuális cselekményt sújtja retorziókkal, de a felnőttek közötti szabad megegyezésen alapuló kapcsolatokat nem. (Buda 2002. 322.)

Az 1968-as diáklázadások után a homoszexuálisok is megindították saját felszabadító, jogvédő harcukat. Miután a jogszabályok lehetővé tették a szerveződést, a közvélemény felvilágosítására különböző kampányok indultak, és ezeknek köszönhetően a társadalom hozzáállása lassan kezdett megváltozni.

A homoszexuálisok diszkriminációellenes harcának mérföldköve 1969. június 27., amikor New York Greenwich Village városrészében (Christopher Street 57) található Stonewall Inn nevű szórakozóhelynél a homoszexuálisok szembeszálltak az őket zaklató rendőrökkel, és napokig tartó zavargások következtek, amelynek során autókat gyújtottak fel, kirakatokat törtek be, és sokan sebesültek meg mindkét oldalról. (Wikipédia)

A negatív előítéletek, sztereotípiák megváltoztatása érdekében sok ismert közéleti személyiség vállalta az ún. coming-outot (a homoszexualitás nyílt felvállalása).

A társadalmi fejlődésnek és az elfogadásért folytatott szívós küzdelemnek köszönhetően a homoszexualitás ma már nem számít tabunak, az ilyen emberek társadalmi elfogadása (tolerancia) egyre nagyobb, ma már – például az Egyesült Államokban, de több nyugat-európai országban is – meleg rendőrök is vannak, sőt saját szervezeteket is létrehozottak. Ennek

ellenére még ma is tapasztalható a homoszexuálisokkal szembeni előítélet, sőt atrocitások („buziverések”) is előfordulnak. Több, főleg iszlám országban a homoszexualitás ma is bűncselekmény.

Ma már elfogadott a szakemberek (orvosok, genetikusok, pszichológusok) körében, hogy a szexuális orientáció, így a homoszexualitás is születési determináltság, nem pedig külső hatásokra alakul ki, ezek maximum előidézik az amúgy is meglévő alkati predispozíciót. Tehát melegnek lenni nem bűn, nem betegség; a homoszexualitás fogalmát 1975-ben vették ki a pszichológia betegségeket felsoroló „Betegségek nemzetközi osztályozása” című könyvből. A közgondolkodásban ez a felfogás még nem általános, de a változás ebbe az irányba mutat. Az emberek mindinkább elfogadják azt a lehetőséget, hogy a homoszexualitás egy irreverzibilis állapot, amely nem fertőző, és csupán a szexuális orientáltság egyik alternatív megnyilvánulási formája.

Egyre több meleg szervezet, mozgalom alakul (pl. az ACCEPT Romániában, www.accept-romania.ro), hogy segítsék a homoszexuális embereket és családjaikat az önfogadásban, ismerkedésben, a társadalmi mozgásban, homoszexuális szórakozóhelyek nyílnak, mind többféle programra van lehetőség, lelkisegély-szolgálatok, különféle alapítványok működnek.

HOMOSZEXUALITÁS ÉS VALÓSÁG

TUDOMÁNYOSAN NEM IGAZOLT A „MELEGSÉG” BIOLÓGIAI DETERMINÁLTSÁGA

A szexualitás témakörének tudományos kutatása csak a múlt századtól vált lehetővé. A századvégi írásokban a homoszexualitást biológiai elfajulásnak tartották, majd később azt gondolták, alkati-öröklött elhajlásról van szó. Az orvostudomány fejlődésével lehetővé vált az agykutatás, a gének (az öröklődésért felelős sejtalkotórészek) vizsgálata, a hormonális működés elemzése. Ezeken a területeken találtak különbözőségeket a heteroszexuális és a homoszexuális embereket vizsgálva, de a mai modern kutatások nem erősítették meg ezeket a korábbi adatokat.

1991-es vizsgálatok kimutatták, hogy anatómiai eltérés van a homoszexuális férfiak hipotalamuszában is, ahol négy olyan agymag van, amely szerepet játszik a szexuális magatartás kialakulásában. A megvizsgáltak egy részében az INAH-3 mag hiányzott vagy nagyon kicsi volt. S amikor tisztázódott az ő szexuális orientációjuk, kiderült, hogy mindegyikük homoszexuális volt. A következtetés így önként adódott: akinek a szexuális központjában ez az agymag kisebb méretű, az, homoszexuális lesz. Mások azonban úgy vélték, hogy valószínűleg éppen a szokásostól eltérő szexuális magatartás, tehát a homoszexualitás következménye lehet ennek az agymagnak az elsovadása. Ez tehát tipikus tyúk-tojás probléma.

1993 nyarán tették közzé azokat a kutatási eredményeket, amelyek szerint megtalálták a férfi homoszexualitás génjét, mégpedig az X kromoszóma hosszú karjában. A homoszexualitás génje a homoszexuális férfiak mintegy 80%-ában igazolható, és ez lényegében a hajlamot jelenti e szexuális orientációs zavarra. Az X kromoszómában lévő gének öröklődésének megfelelően a homoszexuális hajlamért felelős gént a génhordozó, de nem érintett anyák viszik át gyermekeikbe, mégpedig fiaik 50%-ában. Az új eredmény világszerte óriási feltűnést keltett, így bárkiről megmondható az ilyen génvizsgálattal, hogy benne van-e a homoszexualitásra való hajlam avagy sem. Sőt, ez már a méhen belül fejlődő magzatban is igazolható. Hány terhes tartaná meg hazánkban magzatát, ha bebizonyosodna, hogy fia várhatóan homoszexuális lesz? S így nem születhetnének meg az új Leonardo da Vincik és Csajkovszkijok.

De maradjunk a realitásoknál. A kutatások igazolták, hogy a homoszexualitás egy sajátos és ritka biológiai variáció. A homoszexuálisoknak mások a génjeik, más az agyuk, és

ebből következően más a szexuális orientációjuk. Ezekről ők, természetesen, nem tehetnek, ilyenek születtek.

Összefoglalóan a biológiai, a testi okokat illetően ma azt mondhatjuk, hogy ezek csak, mint lehetőségek jöhetnek számításba, önmagukban nem elégségesek a homoszexuális beállítódáshoz. (Tárkányi Ákos)

A CSALÁD ÉS KÖRNYEZET SZEREPE

Már az ókori görögök is feltételezték a családi hatások jelentőségét a homoszexualitás kialakulásában. A tudományos vizsgálódások az utóbbi 100 évben tettek egy nagy kitérőt a téma vizsgálata során. Ma odáig jutottak, hogy a biológiai lehetőségeken túl szintén a családi hatásokat tartják ebben a legfontosabbnak.

Pszichológiai-lélektani vizsgálódások is történtek ebben a témakörben. Az alapkiindulás az volt, hogy a felnőttkori szexuális viselkedés egy születéstől kezdődő fejlődési folyamat (az ún. pszicho-szexuális fejlődés) során alakul ki. Ebben a közvetlen környezet, a család hatása a döntő. Például, ha a szexuális megnyilvánulásokat következetesen tiltják, büntetik, az szexuális viselkedési és működési zavarokhoz vezethet, illetve homoszexuális irányba terelheti az érdeklődést. A legtöbbször nagyon szeretetlen vagy az ellenzője, a túlszerető-óvó környezet egyaránt ártalmas lehet a fejlődésre. Kialakulhat félelem a másik, az ellenkező nemmel szemben. Ez az azonos neműek felé fordíthatja a szexuális érdeklődést. A válások miatt az egyik nem képviselőjének, mint utánczás és tanulási mintának a hiánya is járhat ilyen következménnyel. Fontos, alakító tényezőként idesorolhatók még az iskoláskori élmények, a kortársak vélekedése, a serdülőkori szexuális próbálkozások eredménye, az első párkapcsolati élmények.

A nevelés vagy környezet kérdésében egyetlen olyan modellt sem találunk, amely szükségszerűen determinálja a homoszexuális hajlamot. A biológiai és genetikai meghatározó tényezőkre az áll, hogy igazoltan szükségesek, bár nem elégségesek. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy nemcsak a szexuális magatartás, hanem mindenfajta viselkedés háttérében legalább *két* komponenssel kell számolnunk. Az „Öröklött-e avagy tanult a viselkedés?” klasszikus kérdésében D.O. Hebb így tesz rendet általános érvénnyel:

Az öröklődés önmagában semmiféle viselkedést nem eredményez. A megtermékenyített petének tápláló, védő környezetben kell fejlődnie, mielőtt bármiféle viselkedés lehetővé

válhat. Hasonlóképpen nem eredményez a tanulás önmagában semmiféle viselkedést – az öröklődés és a születés előtti környezet nélkül –, amely a tanulásért felelős struktúrákat hozza létre. A kettő együttműködik. (Dr. Kiss Ernő)

AZ ELŐÍTÉLETEK LEHETSÉGES OKAI

A homoszexualitással szembeni előítéletek és viszolygás alapvetően két okra vezethetők vissza:

Vallási és erkölcsi okok

A természeti katasztrófák, járványok, betegségek, és háborúk által megtizedelt emberi közösségeknek elemi érdeke volt a természetes szaporulat ("gyermekáldás") magas szinten tartása, emiatt azokat a szexuális praktikákat, amelyek eredményeként nem született gyerek, igyekeztek visszaszorítani. A vallásos előírásokban (lásd, például a Tízparancsolat általánosan fogalmazó "Ne paráználkodj!" parancsát), és az ennek alapján kialakuló erkölcsi nevelésben megfogalmazott tiltások lényegében a vészes népességfogyástól való félelmet tükrözik.

Egészségügyi okok

Ez az okozati tényező összefügg az elsővel, és annak részben alapjául is szolgál. A homoszexuális aktusnak kétségkívül vannak egészségügyi kockázatai. Az orális közönsülés, de főleg az anális közönsülés során különböző nemi betegségek adódhatnak át a nemi partnerek között, de sérülések is keletkezhetnek. A nemi úton terjedő betegségek közül itt most csak a HIV vírust érdemes megemlíteni, amelyet sokáig a homoszexuálisok betegségének tekintettek, de ma már az általa okozott AIDS betegségben szenvedők többsége heteroszexuális. (Wikipédia)

KUTATÁS

KUTATÁS CÉLJA

A XXI. század elején, annak ellenére, hogy Hargita megye még mindig egy zártabb közösséget jelöl, nemcsak a homoszexuálisok vállalják fel egyre jobban kilétüket, hanem egyre inkább teret kap a szabad véleménynyilvánítás is. Kutatásunk egyik célja, hogy van-e és mekkora a különbség városokon és falvakon élő emberek véleményei közt, hogyan vélekednek a melegekről?

Másik célunk, megtudni, hogy az embereknél, hol az a határ, ahol pozitívan tudnak viszonyulni környezetükben élő homoszexuális személyekhez. Elfogadnák-e saját családtagjaik, távolabbi rokonaik, vagy a mindennapjaikban szerepet játszó, a közéletben fontos beosztásban lévő személyek homoszexualitását. pl. politikus, művész, főnökük, munkatársuk, szomszédjuk, gyermekük tanárja, rokonuk, akár közvetlen családtagjuk melegségét.

Érdekelt, hogy van-e különbség az idősek és fiatalok véleményei közt.

HIPOTÉZIS

Fő gondolatunk: erősebb a homoszexuálisokhoz való negatív hozzáállás, mint a pozitív.

Feltételezésünk szerint:

- a lakosság nagy részének nincs vagy téves ismerete van a homoszexualitás okaira (genetikai, környezeti) vonatkozóan
- eltérő az emberek véleménye falun és városon, mivel nagyobb településeken gyakrabban találkoznak az emberek olyan homoszexuálisokkal, akik vállalják önmagukat, így nagyobb a lehetősége annak, hogy egy nyitottabb, elfogadottabb nézőpont alakuljon ki a melegek irányába.
- a fiatalabb generáció nyitottabb a homoszexuálisok felé szemben az idősekkel

A KUTATÁS SZERVEZETI ÉS MÓDSZERTANI KÉRÉDSEI

Lekértük az önkormányzattól Hargita megye városainak és falvainak listáját, amelyből véletlenszerű sorshúzásos módszerrel kiválasztottuk a települések 10%-át. Reprezentatív, részleges, de az egészről mégis megközelítő képet akartunk nyerni, emiatt fele-fele arányban osztottuk el a kérdőíveket városon és falvakon. (Csíkszereda, Atyha, Csíkszentkirály, Gyepes, Gyergyóalfalú, Homoródalmás).

Az induló 300-as mintából 220 kitöltött kérdőív született, idő szűke és az utazási feltételek miatt. 100-100-at sikerült a véletlenszerűen kihúzott településeken kitöltetni, míg a fennmaradt 20-at Hargita megye egyéb helyiségeiben kérdeztük le.

A 220 kérdőív lekérdezése során, találoztunk visszautasító válaszokkal is, ilyenekkel, mint: „*Én buzikkal nem foglalkozom*”, „*Sajnálom, de nincs időm erre!*”, „*Jó, majd kitöltöm.*”(és a kérdőívet elhagyta).

Kérdőívünk (mellékletben) nem standardizált, a kijelentéseket egyéni megfogalmazásaink mellett angol nyelvű kérdőívekből vett gondolatokkal egészítettük ki. A megkérdezettek a kijelentéseket egy 1-5-ig terjedő skálán értékelték, amit a Kinsey-skála mintájára állítottunk össze.

A kérdőív három részre tagolható:

- demográfiai adatok
- a második rész a homoszexualitás okaira és a hozzájuk való viszonyulásra vonatkozó állításokat tartalmaz
- a harmadik részben, homoszexuálisokhoz szóló kijelentések jelennek meg

A VIZSGÁLT NÉPESSÉG DEMOGRÁFIAI JELLEMZÉSE

A lekérdezett populációnak 32,7%-a férfi és 67,3%-a nő, 52,3%-a fiatal és 47,7%-a idős, az átlag életkor 31,95. Mint látható nem csak életkor szerint oszlanak meg szinte fele-fele arányban, hanem település szerint is.

1. Táblázat:

A populáció kor és lakhely szerinti megoszlása

Életkor	Fiatal	52,30%
	Idős	47,70%
Lakhely	Falu	50%
	Város	50%

Családi állapotukat tekintve a legtöbb nőtlen/hajadon (48,64%), míg a legkevesebb arányban a társától különélő fordult elő (0,45%).

2. Táblázat:

Családi állapot szerinti megoszlás

Családi állapot	%
nőtlen/hajadon	48,63
özvegy	2,72
együtt élünk	6,81
házas	38,63
elvált	2,72
külön élünk	0,45
Összesen	100

A vallási megosztottság szerint 66,36% katolikus, 23,64% református, 7,27% unitárius, 0,45% baptista/adventista és 2,27% más felekezetű (ortodox, Jehova tanúi).

Foglalkozásra nézve 59,6% dolgozó, akik közt 6,9% szellemi és 52,7% fizikai munkát végez, 15,9%diák, 5% nyugdíjas és 19,5% munkanélküli.

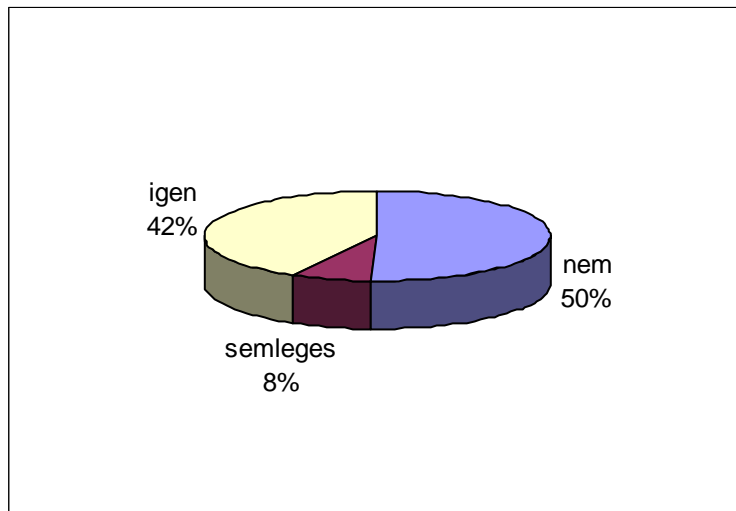
EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA ÉS ÉRTELMEZÉSE

Az a hipotézisünk, hogy a populáció nagy részének nincs vagy téves az ismerete a homoszexualitás okaira vonatkozóan, megcáfolódott, mivel a megkérdezettek 50,5%-a azt nyilatkozta, hogy az ember nem maga választja a homoszexualitást, míg 41,8% azt, hogy maga választja, majd 7,7% nem nyilatkozott erre vonatkozóan.

Arra a kijelentésre, hogy a homoszexualitás betegség szintén hasonló eredmények jöttek ki, hisz a megkérdezetteknek csak 39,1%-a gondolta úgy, hogy betegség.

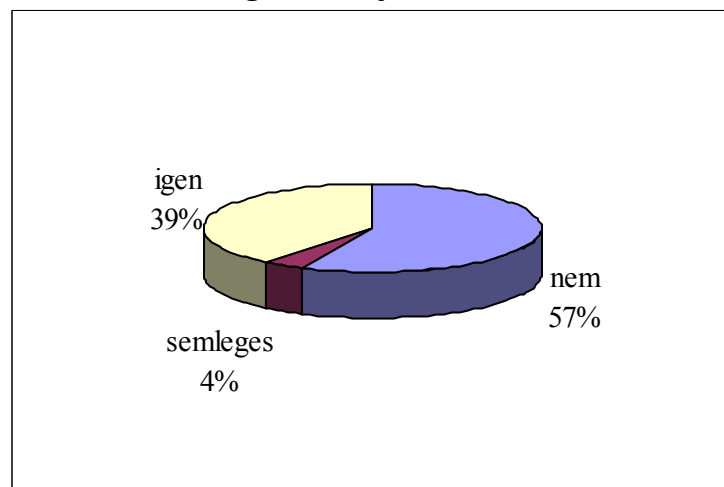
1. Ábra

Az ember maga választja a homoszexualitást

2. Ábra

Az ember maga választja a homoszexualitást

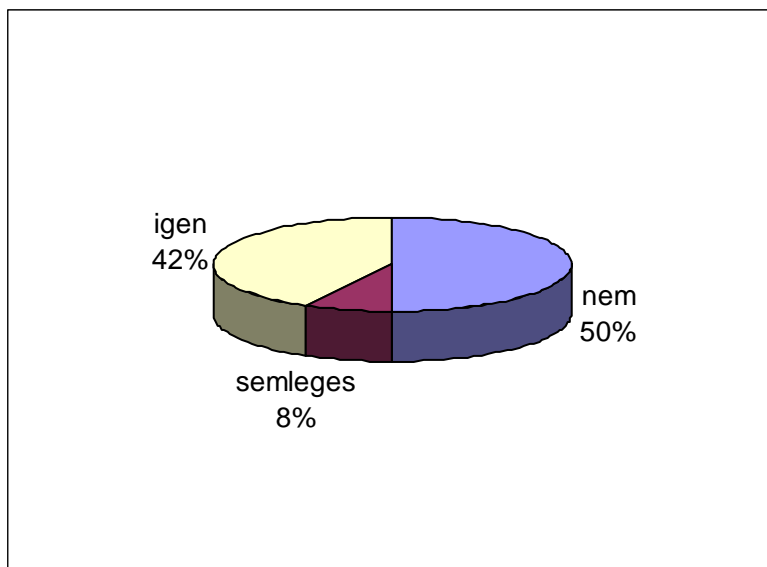

A „Barátkozó, nyitott vagyok a homoszexuálisokkal” kijelentésre a megkérdezettek 50%-a nemmel válaszolt, 41,8%-a igennel, és 8,2%-a nem nyilatkozott. Mint a legtöbb ábra ez is inkább egy véleményegyensúlyt és nem extrém eltérést mutat.

3. Ábra:

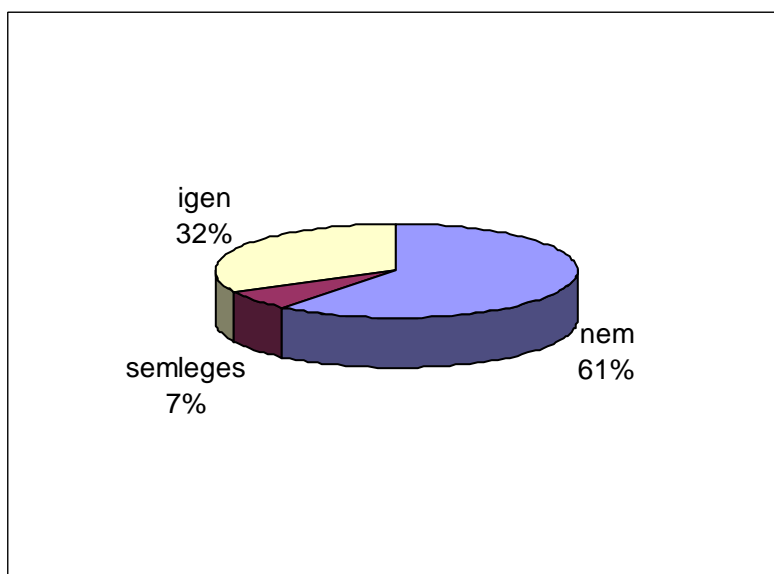
Barátkozó, nyitott vagyok a homoszexuálisokkal

A kérdőív arra is rákérdezett, hogy bűnnek tartják-e a homoszexualitást, melyre 61% nemmel válaszolt, 32% igennel és 7% semleges választ adott.

4. Ábra:

A homoszexualitás bűn

Az előző ábra is igazolja, hogy az erős vallási hatás szintén jól kimutatható, katolikusok többségben vannak (66,36%), mivel a mintavétel során Hargita megyének a katolikus települései többségben kerültek ki.

Az eredmények kimutatták, hogy városon inkább elfogadják a melegek közti házasságot, a gyermek homoszexualitását valamint egy homoszexuális tanárt, ami igazolja a hipotézist.

3. Táblázat:

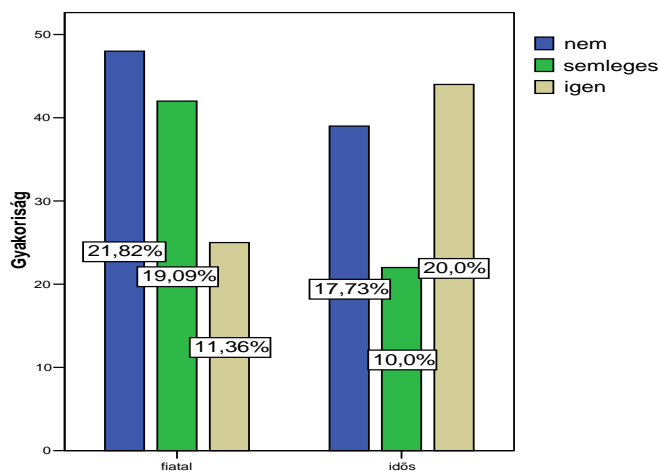
Az elfogadottság közti különbségek városon és falvakon.

Lakhely	Válaszok	Házasság %	Gyermek %	Tanár %
Falv	Nem	61,81	42,72	58,18
	Semleges	10	30,9	8,18
	Igen	28,18	26,36	33,63
Város	Nem	53,63	36,36	46,36
	Semleges	10	27,27	14,54
	Igen	36,36	36,36	39,09

Az idősebb generáció elfogadóbb gyermeke homoszexualitása fele, arra alapozzuk, hogy ők, vagy most nevelnek, vagy már felneveltek egy generációt, inkább ismerik a gyermeknevelés értékeit, szépségeit, súlyát és nehézségeit. Viszont ezen az ábrán és a következőn is megfigyelhető, hogy nagy a semleges arány.

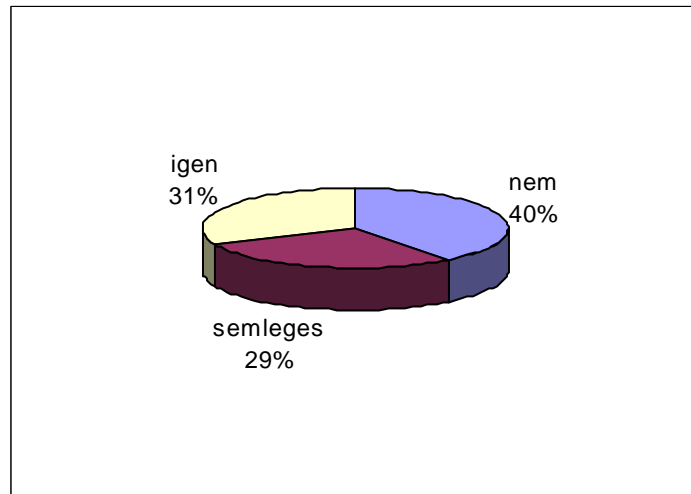
5. Ábra:

Gyermek homoszexualitásának elfogadása kor szerint

6. Ábra:

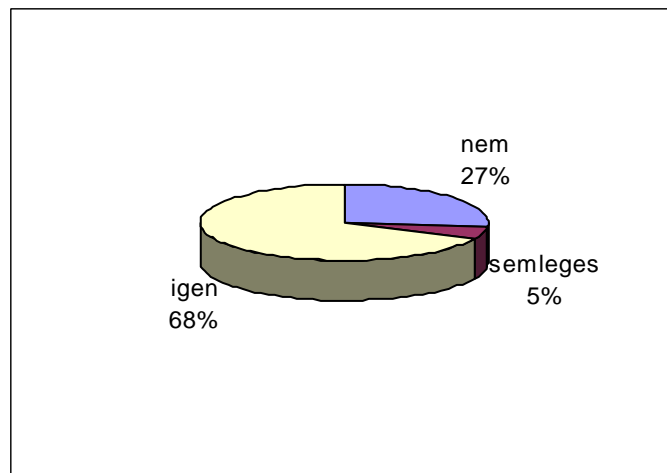
Gyermek homoszexualitásának elfogadása

Egy közismert személyiség homoszexualitását nagy arányban fogadják el.

7. Ábra:

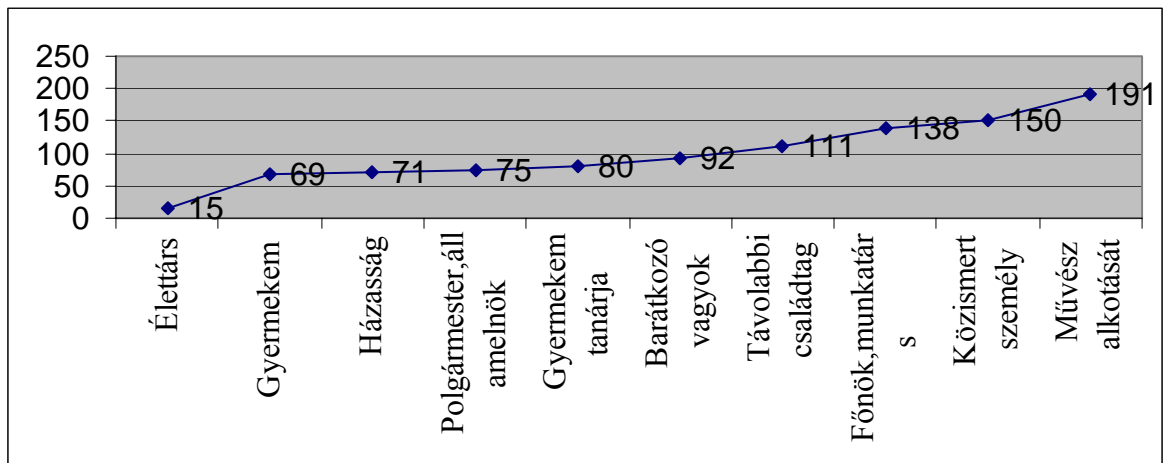
Közismert személy homoszexualitásának az elfogadása

Jól látható, hogy a közeli, családi környezetben az elfogadást a semleges viszonyulás jellemzi leginkább, ezzel szemben a tágabb környezetben az elfogadás határozottabb.

7. Ábra:

Elfogadó viszonyulás skála

A fenti ábra a legkevésbé elfogadó viszonyulástól, a leginkább elfogadó viszonyulásig terjedő skála értékeit mutatja, vagyis a közeli környezettől terjed a tágabb környezet felé.

Az ábrákon véleményegyensúly figyelhető meg, nem lehet azt állítani, hogy egy izolált környezetben nagyon extrém véleményviszonyulás élne.

KÖVETKEZTETÉSEK

- Végkövetkeztetésünk, alátámasztja hipotézisünk fő gondolatát, mivel a lekérdezett populáció nagy része se nem extrém negatívan, se nem extrém pozitívan viszonyul a homoszexuálisokhoz, hanem egy vélemény egyensúly alakul ki. Ennek ellenére a negatív hozzáállás a kijelentések többségénél igen magas maradt.

- Mivel városon inkább elfogadják úgy a melegek közti házasságot, mint a gyermek homoszexualitását valamint egy homoszexuális tanárt, így igazolódott az a feltételezés, hogy falvakon kevésbé nyitottak az emberek, míg városon elfogadottabb nézőpont alakult ki a melegek iránt.

- Kevés bizonyítást nyert az a hipotézis, hogy a fiatalok nyitottabbak a homoszexuálisok felé.

- A hipotézis, hogy a lakosság nagy részének nincs, vagy téves ismerete van a homoszexualitás okaira vonatkozóan, nem nyert bizonyítást, mivel a megkérdezettek többsége nem vélte betegségnek.

Kutatásunkat olyan szempontból tartjuk fontosnak, hogy ilyen vagy ehhez hasonló felmérés még nem volt Hargita megyében.

Elképzelésünk szerint a továbbiakban interjúval és esetleírással lehetne folytatni a munkát, mivel a megkérdezettek között vagy nem volt homoszexuális, vagy nem vállalták fel kilétüket.

SZAKIRODALOM

1. BUDA Béla. (2002). Szexuális nevelés. Budapest, Animula Kiadó.
2. ERŐSS László, Dr. (1984). Furcsa párok (A homoszexuálisok titkai nyomában). Budapest.
3. KISS Ernő, Dr. Mások (A homoszexualitásról)
<http://www.vital.hu/themes/sex/sexpro5.htm> 2006. április 20.
4. SZILÁGYI István, Dr. (ford.,szerk.). Szexológiai dokumentumok. Válogatás prof. E. J. Haeberle munkáiból. Budapest, Magánéleti Kultúra Alapítvány.
5. TÁRKÁNYI Ákos. Homoszexualitás és valóság
<http://www.tebolyda.hu/faliujsag/sajtofigyelo/200108/kshnki.htm> 2006. április 20.
6. A homoszexualitás története
<http://www.sulinet.hu/tori/szakkor/homosz/homosz2.htm> 2006. április 19.
7. Homoszexualitás a Wikipédiából, a szabad lexikonból
<http://hu.wikipedia.org/wiki/Homoszexualit%C3%A1s> 2006. április 19.
8. Idegen nyelvű kérdőív
<http://www.bsu.edu/web/mkite/basp.scale.htm> 2005. június 14.

KÉRDŐÍV

E kérdőív Önnel, családjával és barátaival kapcsolatos kérdéseket és kijelentéseket tartalmaz. Az Ön által adott válaszok nagyon fontosak, kérjük válaszoljon minden kérdésre.

Az alábbi kérdések közül egyesek tartalma nagyon személyes lehet, ezért szeretném Önt arra emlékeztetni, hogy válaszait bizalmasan kezeljük. Kérjük a kérdésekre x-el jelölje be az Önnek megfelelő választ, míg a kijelentéseket a megadott számok segítségével értékelje.

1. Életkora: /_/_/

2. Neme: férfi nő

3. Lakhelye: falu város

4. Családi állapota: nőtlen/hajadon házas
 özvegy elvált
 együtt élünk külön élünk

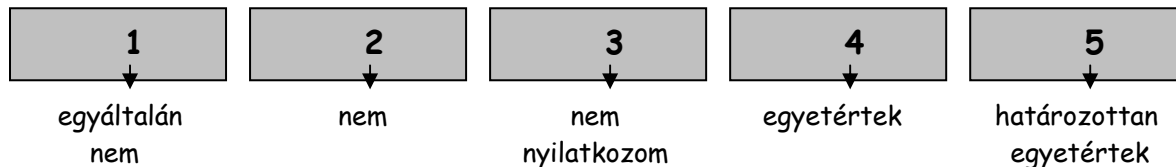
5. Vallása: római katolikus baptista/adventista
 református evangélikus
 unitárius más.....

6. Iskolázottság: nem jártam iskolába
 1-4 osztály
 5-8 osztály
 8-12 osztály (líceum)
 szakiskola
 felsőfokú végzettség más.....

7. Van-e munkahelye? igen nem

8. Milyen területen dolgozik? kereskedelem - üzlet
 állami intézet
 tanügy
 ipar (könnyű és nehézipar)
 non profit szervezet
 mezőgazdaság más.....

Szómagyarázat: - homoszexuális = azonos neműek közti nemi kapcsolat
- heteroszexuális = különböző neműek közti nemi kapcsolat
- biszexuális = aki mindkét nem iránt vonzódik

9. Ismerek homoszexuálisokat. /_/_/

10. Van homoszexuális barátom. /_/_/

11. Azt hiszem, az ember maga választja a homoszexualitást. /_/_/

12. A homoszexualitás betegség. /_/_/

13. Barátkozó, nyitott vagyok a homoszexuálisokkal. /_/_/

14. Csak akkor zavar a homoszexualitás, ha látok ilyen párokat együtt. /_/_/

15. Szerintem a homoszexualitás bűn. /_/_/

16. Elfogadnám, ha a polgármester, államelnök homoszexuális lenne. /_/_/
17. Elfogadnám, ha környezetemben közismert személyiség (színész, énekes, orvos, politikus) homoszexuális lenne. /_/_/
18. Elfogadnám egy művész alkotását, akkor is, ha kiderülne róla, hogy homoszexuális. /_/_/
19. Elfogadnám, ha főnököm vagy munkatársam homoszexuális lenne. /_/_/
20. Új lakóhelyet keresnék, ha megtudnám, hogy lakótársam vagy szomszédom homoszexuális. /_/_/
21. Elfogadnám, ha kiderülne, hogy gyerekelem tanárja homoszexuális. /_/_/
22. Családomban előfordult már homoszexuális kapcsolat. /_/_/
23. Elfogadnám közvetlen családtagom homoszexualitását (élettárs) /_/_/
24. Elfogadnám távolabbi családtagom homoszexualitását. /_/_/
25. Szülőként elfogadnám gyermekem homoszexualitását. /_/_/
26. Elfogadnám, hogy a törvény megengedje az azonos neműek közti házasságot. /_/_/
27. Felháborít, ha kimutatják nyilvánosan érzelmeiket. /_/_/
28. Melyik állítás igaz önre az alábbiak közül. Jelölje be x-el a megfelelő választ.
- Kizárólag heteroszexuális vagyok
  - Túlsúlyban heteroszexuális vagyok, alkalmanként homoszexuális
  - Túlsúlyban heteroszexuális, gyakrabban homoszexuális
  - Egyformán mindkettő
  - Túlsúlyban homoszexuális, gyakrabban heteroszexuális
  - Túlsúlyban homoszexuális vagyok, alkalmanként heteroszexuális
  - Kizárólag homoszexuális vagyok

A további kijelentések azon személyekhez szólnak, akik a 28-as állítás első kijelentését nem jelölték meg.

1	2	3	4	5
↓	↓	↓	↓	↓
egyáltalán nem	nem	nem nyilatkozom	egyérték	határozottan egyérték

29. Nehéz az élete a homoszexuális személyeknek. /_/_/
30. Gyakran van részem hátrányos megkülönböztetésben. /_/_/
31. Zavarna, ha kiderülne, hogy homoszexuális vagyok. /_/_/
32. Jobban szeretnék heteroszexuális lenni. /_/_/
33. Jól érzem magam homoszexuálisként. /_/_/
34. Az azonos neműek közti nemi kapcsolat ugyanolyan, mint az ellentétes neműek közti. /_/_/
35. Ha tudnék sem változtatnék homoszexuális beállítottságomon. /_/_/
36. Tudok beszélni nyilvánosan a homoszexualitásomról. /_/_/
37. Családom elfogadná homoszexualitásomat. /_/_/

Köszönjük szépen együttműködését!